

N:o 30.

Ank. till Riksd. kansli den 18 mars 1889, kl. 1 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 39 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Från Andra Kammaren har lagutskottet fått emottaga en inom nämnda kammare af herr *N. Nilsson* i Skärhus afgifven motion, n:o 13, så lydande:

»Det är allmänt känt, att under senare åren ofta inträffat tilldragelser, som visa behöfligheten af att granskning af allmänna räkenskaper blir verkställd med tillbörlig noggrannhet. Af vigt är det därför, att vi rörande verkställandet af nämnda granskningar ega sådana lagbestämmelser, som äro icke blott tydliga utan äfven af sådant innehåll, att revisorernas granskningsarbete icke deraf må på något sätt försvåras utan i stället underlättas. Med afseende härpå har det visats vara nödigt att vidtaga ändring i nu gällande stadganden om granskning af de respektive församlingarnas kyrko- och skolräkenskaper.

Visserligen föreskrifves i § 39 af kongl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma m. m., att »räkenskaperna för så väl kyrkans som skolans medel skola hvarje år senast den 1 mars *aflemnas* till de för deras granskning utsedde revisorer» samt att »revisionsberättelsen skall senast den 1 april *aflemnas* till kyrkostämmans ordförande», och dessa föreskrifter hafva af allmänheten så uppfattats, att revisorerna ega rättighet att, om de för räkenskapernas behöriga granskning anse sådant nödigt, behålla räkenskaperna i sin vård från den 1 mars till samma månads slut. Onekligt är ock, att sagda föreskrifter tyckas gifva grundad anledning till den nämnda uppfattningen, helst som, enligt ordalydelsen i ofvannämnda §, revisorerna obestriddligen ega rätt att dröja med revisionsberättelsens *aflemnande* ända

till den 1 april. Ett ytterligare stöd för samma uppfattning har allmänheten erhållit genom en af Kongl. Maj:t i liknande mål den 6 augusti 1864 meddelad resolution, medelst hvilken en kommunalstämмо-ordförande, som vägrat att till utsedde revisorer utlemna kommunens räkenskaper, blifvit af Kongl. Maj:t vid 25 kronors vite ålagd att emot specificeradt qvitto genast utlemna berörda räkenskaper jemte dertill hörande handlingar, i hvilken resolution Kongl. Maj:t derjemte såsom skäl för sitt beslut anförde, att *»det uppdrag, revisorererna erhållit att granska räkenskaperna, icke kunde annat än tillika innefatta förtroende att omhänderhafva samma räkenskaper med dertill hörande handlingar»*. Men enär emellertid — efter det en ordförande i kyrko- och skolråd nu vägrat att till utsedde revisorer utlemna församlingens kyrko- och skolräkenskaper, men förklarat sig vilja endast å pastorsembetets lokal för granskning tillhandahålla samma räkenskaper — Lunds domkapitel uti derom den 2 sistlidne juni meddeladt utslag sig utlåtut, att bemålde ordförande *»icke kunde anses lagligen skyldig att till de utsedde revisorererna för granskning, hvarhelst de kunde finna för godt, utlemna församlingens kyrko- och skolräkenskaper med hvad dertill hörde»*, och enär Kongl. Maj:t den 24 nästlidne augusti *förklarat sig icke finna skäl att i domkapitlets utslag göra ändring*; så synes mig här af framgå, att man uti ifrågavarande § 39 nödvändigt bör inrymma bland annat det stadgandet, att kyrko- och skolräkenskaper med dertill hörande handlingar må utlemnas till revisorererna för att af dem granskas, hvarhelst det synes dem lämpligast.

Behovvet af denna lagförändring torde af en hvar lätt inses; ty sedan två hvarandra så motsägende prejudikat som de ofvannämnda äro gifna, äro ju församlingarna icke vissa om, hvar och på hvad sätt deras räkenskaper böra *lagenligt* granskas. Dessutom, i det fall att revisorererna, hvilka inom somliga pastorat hafva flere miles väg att färdas till pastorsembetets lokal, verkligt skola vara skyldiga att å sagde lokal, och under pastors uppsigt, företaga och fullborda granskning af kyrko- och skolräkenskaper, då komma, äfven der pastor är tillmötesgående, revisorererna i en allt för beroende ställning, som torde mångenstädes i hög grad försvåra, ja kanske omöjliggöra verkställandet af noggranna och fullständiga granskningar, i synnerhet der som räkenskaperna med dertill hörande verifikation och handlingar äro så vidtomfattande, att granskningen behöfver fortgå mer än en dag. Tydligt är också, att om granskningsarbetet sålunda försvåras, och revisionen därför somligst äro kommer att blifva ofullständig, så skall detta hafva många led samma följder med sig för både församlingarna och räkenskapsförarne, och det goda förhållandet som bör vara rådande mellan pastor och församlingsmedlemmar, kommer att derigenom på betänkligt sätt störas.

Alltså, icke blott för att bevara församlingarnas rätt, utan jemväl för att befrämja ett godt förhållande emellan församlingarna och deras pastorer,

vill jag på grund af här framställda motivering vördsamt hemställa, att Riksdagen behagade besluta, det förra delen af § 39 i kongl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd må erhålla denna lydelse:

39 §.

Räkenskaperna för såväl kyrkans som skolans medel skola afslutas med kalenderår samt jemte öfriga för revisionen behöfliga handlingar senast den 1 derpåföljande mars utlemnas till de för deras granskning utsedde revisorer; egande revisorerna att icke blott verkställa granskningen, hvarhelst det synes dem lämpligast, utan äfven, om de anse sådant nödigt, under hela mars månad i sin vård behålla räkenskaperna med dertill hörande handlingar. — Om ordföranden i kyrkostämman önskar erhålla qvitto å till revisorerna utlemnade handlingar, uppgöre då ordföranden förteckning å de handlingar, angående hvilka qvitto äskas, samt, sedan revisorerna å denna förteckning skrifvit sitt erkännande, att de emottagit derå upptagna handlingar och med sina namns underskrift bestyrkt detsamma, behålle ordföranden denna förteckning såsom qvitto, till dess handlingarne återlemnas.

Revisionsberättelsen skall, jemte erhållna handlingar, senast den 1 nästföljande april aflemnas till kyrkostämmans ordförande, som öfver gjorda anmärkningar — — — (allt det följande i denna paragraf må bibehållas oförändradt.)»

I fråga om den plats, der granskning af räkenskaper och värdehandlingar bör företagas, synes det med förhållandenas natur mest öfverensstämmande vara, att sådan granskning verkställas på samma plats, der ifrågasvarande räkenskaper och handlingar förvaras. Så torde ock vid revisionsförrättningar allmänligen förfaras.

Ett undantag härifrån yrkas nu af motionären beträffande församlingarnes kyrko- och skolräkenskaper, i det han föreslår, att revisorerna af dessa räkenskaper skulle ega rätt att icke blott verkställa granskningen, hvarhelst det synes dem lämpligast, utan äfven, om de ansåge sådant nödigt, under hela mars månad i sin vård behålla räkenskaperna med dertill hörande handlingar.

Införandet af en sådan bestämmelse synes dock vara egnadt att framkalla ganska afsevärda olägenheter och vådor. Kyrkorådets och skolrådets ansvar för de under deras vård ställda handlingar lär icke upphöra under den tid, revisionen pågår. Det synes då obilligt att beröfva dessa myndighe-

ter tillfälle att öfvervaka, att handlingarne under revisionen förvaras på ett betryggande sätt.

I afseende å sättet för handlingarnes bevarande synes förslaget också icke erbjuda nödig trygghet. Man kan nemligen icke i allmänhet förutsätta, att revisorerna i sina bostäder eller eljest hafva att förfoga öfver sådana förvaringsställen, att handlingarne der kunna anses på nöjaktigt sätt skyddade mot förstöring och tillgrepp. Detta är af största betydelse beträffande värdepapper, men torde också icke vara utan vikt i fråga om räkenskaper och dertill hörande verifikationer.

Med afseende härå och då de olägenheter, som af motionären åberopats såsom skäl för hans förslag, endast i jmförelsevis sällsynta fall torde hafva förekommit och derjemte synas utskottet vara af den beskaffenhet, att de i allmänhet kunna undvikas, om redogörare och revisorer visa hvarandra skäligt tillmötesgående, anser sig utskottet böra hemställa,

att förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 18 mars 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herr *H. Andersson* i Nöbbelöf har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets slutliga behandling inom utskottet.
